IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii (nr 32)**

z dnia 26 maja 2021 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii (nr 32)

26 maja 2021 r.

Komisja Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii, obradująca pod przewodnictwem posła **Witolda Czarneckiego (PiS)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– informację w zakresie stanu przygotowania do uruchomienia mechanizmów wspierania innowacyjności polskich przedsiębiorstw finansowanych ze środków budżetu UE na lata 2021–2027 oraz Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy.

W posiedzeniu udział wzięli: **Małgorzata Szczepańska** dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, **Rafał Sukiennik** dyrektor Departamentu Rozwoju Cyfrowego MFiPR, **Radosław Nielek** stały doradca Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Magdalena Krzymowska**, **Ewa Soroka** i **Wioletta Więciorkowska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Witold Czarnecki (PiS):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii. Witam posłów obecnych na sali oraz tych uczestniczących zdalnie. Witam naszych gości – pana Waldemara Budę sekretarza stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej, panią Małgorzatę Szczepańską – dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, pana Rafała Sukiennika dyrektora Departamentu Rozwoju Cyfrowego. Witam serdecznie przedstawicieli Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, przedstawicieli Centrum Projektów „Polska Cyfrowa”, przedstawicieli Naukowej Akademickiej Sieci Komputerowej, przedstawicieli Instytutu Łączności – Państwowego Instytutu Badawczego, przedstawicieli Polskiej Izby Radiofuzji Cyfrowej, Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych, Konfederacji „Lewiatan”, Polskiej Izby Paliw Płynnych i Związku Województw RP.

Witam serdecznie doradcę Komisji pana dra Radosława Nielka.

Informuję, że posiedzenie Komisji zostało zwołane przez panią marszałek Sejmu na podstawie art. 198j ust. 2 regulaminu Sejmu i będzie prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość. Paniom i panom posłom, którzy uczestniczą w posiedzeniu zdalnie, przypominam, że zgłoszenia do zabrania głosu w dyskusji należy kierować na adres mailowy Komisji lub poprzez chat w aplikacji po zalogowaniu się do pokoju wideokonferencyjnego. Informuję, że posłowie – członkowie Komisji obecni na sali obrad głosują przy użyciu narzędzia do głosowania za pomocą legitymacji poselskiej. Wówczas nie logują się w systemie komunikacji elektronicznej i nie używają tabletów.

Przystępujemy do stwierdzenia kworum. Proszę państwa posłów o naciśnięcie jakiegokolwiek przycisku w celu potwierdzenia obecności na posiedzeniu. Czy już wiemy, ilu posłów się zalogowało? Poczekamy chwilę. Nie mamy jeszcze kworum?

Dziękuję bardzo. głosowało 14 posłów, zatem stwierdzam kworum, a także przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia Komisji wobec niewniesienia do niego zastrzeżeń. Porządek dzisiejszego posiedzenia obejmuje informację w zakresie stanu przygotowania do uruchomienia mechanizmów wspierania innowacyjności polskich przedsiębiorstw

finansowanych ze środków budżetu UE na lata 2021–2027 oraz Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy.

Informację przedstawi sekretarz stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej Waldemar Buda. Proszę uprzejmie pana ministra o zabranie głosu. Nie jest zalogowany? W takim razie poproszę o przedstawienie informacji panią dyrektor Małgorzatę Szczepańską.

Dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej Małgorzata Szczepańska:

Dzień dobry państwu. Witam bardzo serdecznie panów posłów i panie posłanki. Informacja została podpisana i wysłana do Sejmu, więc krótko przedstawię główne założenia kształtowania programów i instrumentów na przyszłą perspektywę finansową, która już się rozpoczyna. Bardzo intensywnie pracujemy nad kształtem przyszłych programów operacyjnych zarówno tych na poziomie krajowym, jak również tych na poziomie regionalnym. Środki na innowacyjność zostały przewidziane także w Krajowym Planie Odbudowy, który został przyjęty przez rząd 30 kwietnia 2021 r. przez Radę Ministrów.

Pokrótce przedstawię informację dotyczącą tego, w jaki sposób i na jakie główne obszary będziemy kierować środki związane z innowacyjnością. Priorytetem jest wspieranie konkurencyjności i innowacyjności polskich firm. To wsparcie będziemy realizować głównie z poziomie krajowego. W przyszłym Programie Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki oraz w programach operacyjnych firmy będą mogły uzyskać wsparcie w zakresie podniesienia swojej konkurencyjności, innowacyjności, wsparcie na realizację projektów związanych z nowymi technologiami.

Z poziomu krajowego będziemy również wspierali bardzo szeroko obszar cyfryzacji w ramach programu dotyczącego rozwoju „Polski Cyfrowej”. W dalszej części poproszę pana dyrektora Rafała Sukiennika, żeby zabrał głos i podał więcej szczegółów, w jaki sposób planowane jest wsparcie w obszarze cyfryzacji. Planowane są także środki w ramach Krajowego Planu Odbudowy w komponencie A – odporność i konkurencyjność kluczowych sektorów gospodarki. Wsparcie będzie skierowane głównie do firm, które będą realizowały innowacyjne, nowoczesne przedsięwzięcia.

Jeśli chodzi o Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki, który będzie realizowany na poziomie krajowym i wdrażany przez instytucje takie jak Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, na jego realizację przewidujemy ok. 8 mld euro. Konsultacje programu ruszyły w marcu, zakończyły się w kwietniu. Obecnie jesteśmy na etapie analizowania zgłoszeń i propozycji, które wpłynęły w ramach konsultacji społecznych.

W tym programie przewidujemy trzy osie, trzy priorytety. Pierwszy będzie skierowany na wsparcie przedsiębiorstw. W drugim będziemy wspierać firmy, ale także sektor nauki, otoczenie biznesu. Priorytet trzeci będzie skierowany na pomoc techniczną, czyli działania wspierające instytucje zaangażowane w realizację programu. Planujemy także działania, które miałyby zachęcać firmy, które jeszcze nie podjęły działań na rzecz innowacyjności, obawiają się bądź mają pewne wątpliwości co do tego, żeby przystąpić do takich działań. Będziemy zachęcać je do tego, żeby skorzystały ze środków programu i zaczęły budować swój rozwój poprzez rozwiązania innowacyjne.

W pierwszym priorytecie, w ramach wsparcia dla przedsiębiorców, przewidzieliśmy, że będzie ono dostosowane do ich potrzeb. Zidentyfikowaliśmy 7 modułów. Dotyczą one działalności badawczo-rozwojowej, wdrożenia innowacji, cyfryzacji, wsparcia konwergencji firm. Słyszymy, że firmy innowacyjne, które prowadzą działalność badawczo-rozwojową, potrzebują wykwalifikowaną kadrę. W ramach kolejnego modułu chcemy wspierać internacjonalizację firm. Planujemy wsparcie dla firm wchodzących na nowe rynki, również rynki globalne. Zakładamy, że w ramach menu firmy będą mogły sobie wybrać do dofinansowania jeden lub kilka modułów, przy czym obowiązkowym obszarem będą prace badawczo-rozwojowe czy też budowanie infrastruktury badawczo-rozwojowej.

Celem programu jest ciągłe mobilizowanie nakładów prywatnych na działalność badawczo-rozwojową. Dlatego też zakładamy, że moduły związane z pracami badawczo -rozwojowymi czy infrastrukturą badawczo-rozwojową muszą być obowiązkowe. Potem

firma zadecyduje, czy zechce uzyskać także środki na wdrożenie innowacji, zmianę profilu i modelu działalności – środki na cyfryzację – zmianę procesów w kierunku bardziej ekologicznym.

W drugim priorytecie Programu Fundusze Europejskiej dla Nowoczesnej Gospodarki naszym podstawowym celem jest finansowanie szeroko rozumianego ekosystemu innowacji. Będziemy wspierać zarówno sektor nauki, współpracę tego sektora z biznesem, również współpracę międzynarodową i budowanie konsorcjów, modelów współpracy naszych uczelni z uczelniami międzynarodowymi czy organizacjami badawczymi o charakterze międzynarodowym. W ramach wsparcia sektora nauki chcielibyśmy kontynuować wsparcie infrastruktury badawczo-rozwojowej. Jak dotychczas będzie ono uzależnione od tego, czy dana infrastruktura będzie wpisana w Krajową Mapę Infrastruktury Badawczo-Rozwojowej stworzoną przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Zależy nam również na tym, aby w ramach szeroko rozumianego wsparcia sektora nauki i infrastruktury badawczo-rozwojowej podnosić kompetencje naukowców, kadry na uczelniach związane z komercjalizacją wyników prac badawczo-rozwojowych.

W drugim priorytecie będziemy starali się usprawnić transfer technologii pochodzących z organizacji badawczych. Ważne jest, aby pomysły, które powstają w organizacjach badawczych, na uczelniach były wdrażane do życia gospodarczego. Będziemy wykorzystywać potencjał centrów transferu nowych technologii, które działają na uczelniach, jak również podmiotów zajmujących się komercjalizacją prac badawczo-rozwojowych realizowanych w środowisku naukowym.

Ważnym obszarem wsparcia w ramach drugiego priorytetu będzie także transfer technologii związany z cyfryzacji. Oprócz modułu cyfryzacyjnego w pierwszym priorytecie planujemy również uruchomienie projektu, który będzie wspierał firmy małe i średnie w zakresie zastosowania technologii cyfrowych w przedsiębiorstwach. Będzie to wsparcie o charakterze gospodarczym, ale również grantowym. Będziemy starali się takie firmy wspierać. Planujemy również wsparcie indywidualnych innowatorów. W obecnej perspektywie realizowaliśmy wsparcie dla indywidualnych innowatorów tylko w charakterze działań pilotażowych. Chcielibyśmy wykorzystać doświadczenie tych pilotaży i wspierać wynalazców oraz osoby zainteresowane wdrażaniem innowacyjnych rozwiązań.

Będziemy także wspierać startupy i ciągle rozwijać już wdrażane programy rozwojowe dla innowacyjnych młodych spółek. Wsparcie będzie połączone z finansowaniem działalności startupów poprzez instrumenty kapitałowe. Będziemy to realizowali podobnie jak w obecnej perspektywie z wykorzystaniem funduszy i poprzez aniołów biznesu. Nowym ważnym obszarem będzie wsparcie klastrów. W obecnej perspektywie z różnych powodów wsparcie dla klastrów było ograniczone, podobnie jak wsparcie dla ośrodków innowacji. W kolejnej perspektywie, ze względu na wprowadzone rozporządzeniem zmiany na poziomie europejskim, planujemy wsparcie dla krajowych klastrów cyfrowych i klastrów ponadregionalnych, które są na niższym poziomie rozwoju. Wsparcie będzie realizowane w ramach regionalnych programów operacyjnych.

Przewidujemy również wsparcie dla ośrodków innowacji świadczących usługi doradcze dla firm małych i średnich, głównie w obszarze cyfryzacji, zazieleniania przedsiębiorstw, prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej. Planujemy uruchomić wsparcie dla akredytowanych ośrodków innowacji, czyli nie dla wszystkich działających w kraju, tylko tych, które uzyskają odpowiedni poziom rozwoju i świadczą usługi na odpowiednim poziomie jakościowym. Akredytacja ośrodków innowacji będzie przeprowadzona przez Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii.

W trzecim priorytecie dotyczącym pomocy technicznej będziemy wspierali nie tylko instytucje, ale przede wszystkim firmy, które będziemy zachęcali do zainicjowania działalności badawczo-rozwojowej, innowacyjnej. Dotychczas prowadziliśmy badania pilotażowe w tym zakresie. Firma, która zastanawia się nad tym, czy rozpocząć działalność innowacyjną, w jakim kierunku się rozwijać, ma szansę zasięgnąć opinii eksperta i uzyskać informację o proponowanych kierunkach rozwoju. Uruchomiliśmy taką inicjatywę jak STEP (Sprawdzimy Twój Eksperymentalny Projekt). Jest to dla firm, które chciałyby realizować innowacyjne przedsięwzięcia, ale nie są pewne, czy to ma szansę na finanso-

wanie. Firma w krótkim formularzu przedstawia swój pomysł i w ramach współpracy z ekspertami dostaje bezpłatną zwrotną informację, czy pomysł może być sfinansowany z funduszy europejskich.

To tyle, jeśli chodzi o planowane wsparcie innowacyjności z funduszy europejskich w perspektywie 2021–2027. Poproszę pana dyrektora Rafała Sukiennika o uzupełnienie, jeśli chodzi o wsparcie cyfryzacji. Zanim pan dyrektor zabierze głos, krótko powiem o tym, co jest planowane w ramach Krajowego Planu Odbudowy w komponencie A, na który przeznaczono ponad 4,7 mld euro. Większość środków to wsparcie o charakterze dotacyjnym. Niewielka część przewidywana jest jako pożyczki. Planujemy wsparcie projektów innowacyjnych przedsiębiorstw oraz inwestycji małych i średnich firm, głównie w obszarze cyfryzacji, gospodarki o obiegu zamkniętym, w sektorze rolno-spożywczym, a także projektów, które mają na celu dywersyfikację bądź zmianę profilu działalności gospodarczej przedsiębiorstw. Przewidujemy wsparcie na podnoszenie kwalifikacji pracowników i aktywizacji na rynku pracy.

W ramach komponentu A planowane są działania wspierające robotyzację, innowacje w dużych firmach. Na ten obszar przeznaczona jest kwota 450 mld euro. Planowane są inwestycje, które dotyczą zielonych technologii i innowacji środowiskowych, związanych z gospodarką obiegu zamkniętego. Chodzi o wprowadzanie technologii, które służą zmniejszaniu powstawania odpadów, tworzeniu rynków surowców wtórnych, opracowywanie i testowanie nowych innowacyjnych technologii w zakresie wykorzystania odpadów jako surowców wtórnych.

W ramach wsparcia sektora nauki przewidywane jest wsparcie dla mapy polskiej infrastruktury badawczej oraz sieci badawczej Łukasiewicz. Planujemy także wsparcie laboratoriów technologii i infrastruktury badawczej w sektorze żywnościowym.

W Krajowym Planie Odbudowy planowane jest również działanie, które ma na celu ograniczenie skutków pandemii i kryzysu spowodowanego przez COVID-19. Wsparcie będzie skierowane do sektora turystyki i kultury. Będzie to wsparcie o charakterze inwestycyjnym i dotacyjnym. Przewidujemy również wsparcie projektów służących poprawie warunków do inwestycji dla przedsiębiorstw. Będzie to wsparcie ukierunkowane na uzbrojenie terenów. W trakcie konsultacji społecznych do KPO zostały dodane inwestycje dotyczące rozwoju przemysłu kosmicznego finansowane w ramach części pożyczkowej. W ramach inwestycji planowane jest powstanie krajowego systemu serwisów monitoringowych i narzędzi analitycznych, które będą dostarczały dane i informacje w celu wspierania jednostek administracji publicznej w podejmowaniu decyzji. Chodzi o wykorzystanie danych satelitarnych w zakresie obronności państwa.

Z mojej strony to tyle. Poproszę teraz pana dyrektora Sukiennika o krótkie wystąpienie i przedstawienie informacji dotyczącej Programu Rozwój Cyfrowy.

Przewodniczący poseł Witold Czarnecki (PiS):

Dziękuję, pani dyrektor. Zanim oddam głos panu dyrektorowi Sukiennikowi, chciałbym zapytać, czy jest już pan minister Waldemar Buda, czy nadal jest nieobecny.

Skoro nie ma pana ministra, to proszę pana dyrektora Rafała Sukiennika.

Dyrektor Departamentu Rozwoju Cyfrowego MFiPR Rafał Sukiennik:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Panie przewodniczący, szanowni państwo, chciałbym powiedzieć o funduszach europejskich na rozwój cyfrowy…

Przewodniczący poseł Witold Czarnecki (PiS):

Bardzo przepraszam, panie dyrektorze. Nastąpiła przerwa w emisji. Nie słyszeliśmy pana. Prosiłbym, żeby pan powtórzył swoją wypowiedź, bo mieliśmy awarię i nie słyszeliśmy pana.

Dyrektor departamentu MFiPR Rafał Sukiennik:

Od początku?

Przewodniczący poseł Witold Czarnecki (PiS):

Tak, bardzo proszę.

Dyrektor departamentu MFiPR Rafał Sukiennik:

Teraz mnie słychać? Dobrze, to jeszcze raz powiem.

Jeśli chodzi program cyfrowy na nową perspektywę, wczoraj zakończyły się jego konsultacje społeczne. Program powstawał w ścisłej współpracy z przedstawicielami branży OT, telekomunikacyjnej, partnerami społeczno-gospodarczymi, z udziałem administracji publicznej – rządowej i samorządowej. Chcemy, żeby program odpowiadał na wyzwania w obszarze cyfrowym na najbliższe lata, ale też uwzględniał duże doświadczenie w realizacji i wdrażaniu projektów cyfrowych. Te doświadczenia pokazują, że były to bardzo trudne projekty. Uwzględniamy to w nowej perspektywie.

Wyzwania, o których mówiłem, to budowa społeczeństwa gigabitowego, jeśli chodzi o telekomunikację, wprowadzanie nowych, zaawansowanych usług cyfrowych, również w obszarze e-administracji, rozwój gospodarki opartej na danych, zaawansowane kompetencje cyfrowe obywateli, ale też administracji sektora publicznego, poprawa cyberbezpieczeństwa. Jeśli chodzi o cyfryzację, na to zagadnienie trzeba patrzeć bardzo szeroko. Ważnym obszarem będą kompetencje cyfrowe społeczeństwa. Temu dedykowane będą programy finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego, a także regionalne programy operacyjne. Jeśli chodzi o cyfryzację przedsiębiorczości, o tym mówiła już pani dyrektor Szczepańska. Chodzi o Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki, ale też regionalne programy operacyjne. Realizowany będzie projekt dotyczący rozwiązania cyfrowych w zakresie transportu energii.

Mówiąc o poszczególnych priorytetach, nawiążę do KPO, który stanowi bardzo ważne źródło wsparcia tego obszaru. Wartość programu to ok. 2 mld euro. Generalnie program podzielony jest na dwa priorytety. Pierwszy to zwiększenie dostępu do ultraszybkiego Internetu, zaś drugi obejmuje zaawansowane usługi cyfrowe. Jeśli chodzi o sytuację związaną z dostępem do szybkiego Internetu i ultraszybkiego Internetu, w tej chwili w Polsce jest ok. 2 mln gospodarstw domowych pozbawionych możliwości korzystania z szybkiego, szerokopasmowego Internetu. Założenie jest takie, że dostęp zostanie sfinansowany z KPO, natomiast Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy uzupełni ewentualne niedobory, jeśli chodzi o dostęp do 30 MB/s. Jeśli chodzi o program cyfrowy, będzie się on koncentrował na zapewnieniu ultraszybkiego Internetu, tj. powyżej 100 MB/s.

Z programu FERC na infrastrukturę szerokopasmową planujemy przeznaczyć ok. 800 mln euro. W KPO ta alokacja jest znacznie większa, bo 3,4 mld euro, tyle że są to zarówno środki dotacyjne, jak i wsparcie zwrotne. Powinniśmy też pamiętać o tym, że 1 mld zł jest obecnie do dyspozycji w Banku Gospodarstwa Krajowego przede wszystkim na pożyczki i gwarancje dla sektora telekomunikacyjnego. Zakładamy, że ten instrument będzie miał swoją kontynuację już na zasadzie tzw. trwałości.

Wracając do programu cyfrowego na nową perspektywę, chcemy też zapewnić gigabitowy dostęp do miejsc stanowiących główną siłę napędową rozwoju społeczno-gospodarczego. Te miejsca to placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, węzły transportowe, miejsca świadczenia usług publicznych, instytucje kultury, ale również centra technologiczne i biznesowe. Zakładamy również projekty pilotażowe i demonstracyjne wykorzystujące infrastrukturę telekomunikacyjną najnowszej generacji. Ostatni temat to rozwój nowoczesnych technologii i systemów łączności zapewniających przepływ wielkich wolumenów danych z bardzo małymi opóźnieniami.

Drugi priorytet w tym programie z alokacją ponad 1,1 mld euro, dotyczy usług cyfrowych. Chcemy kontynuować wsparcie administracji, tyle że w tej perspektywie minimum, jakie wspieramy, to usługi cyfrowe dla administracji na poziomie trzecim i czwartym. W nowym programie podnosimy minimum do czwartego i piątego stopnia. Sprowadza się to do tego, że usługi, które będą finansowane z programu cyfrowego, mają w pełni obsługiwać obywateli, przedsiębiorców, ale też procesy wewnętrzurzędowe. To ma być udział przedsiębiorców i obywateli, poszerzenie zakresu spraw i pełna obsługa w systemach teleinformatycznych obywateli i przedsiębiorców.

W tym programie proponujemy wprowadzenie działań dotyczących wdrażania rozwiązań cyfrowych, będących produktem współpracy nauki, administracji, przedsiębiorstw w takich obszarach, jak: energetyka, ochrona środowiska, rolnictwo, inteligentne mia-

sta, inteligentne wsie. Kolejny ważny temat to dostarczenie danych do gospodarki przez digitalizację zasobów kultury, administracji, nauki. Będziemy wspierali dobre praktyki w zakresie dzielenia się danymi pomiędzy przedsiębiorstwami. To jest nowy temat w stosunku do obecnej perspektywy. Nowym tematem jest również cyberbezpieczeństwo. To jest bardzo duże wyzwanie i bardzo ważny nowy temat, zajmujący wysoką pozycję zarówno na agendzie europejskiej, jak i polskiej. Chcemy finansować wsparcie infrastruktury przetwarzania danych i dostarczania usług cyfrowych. Dodatkowo w Krajowym Planie Odbudowy na cyberbezpieczeństwo przewidziana jest poważna kwota ponad 440 mln euro.

Kolejny temat to finansowanie kompetencji cyfrowych, tych najbardziej zaawansowanych, w sektorze publicznym. Kompetencje społeczeństwa, które do tej pory były finansowane w programie cyfrowym, przechodzą do finansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego, ale w KPO też są przewidziane działania służące temu celowi i kwota 184 mln euro.

Na chwilę wrócę do usług publicznych i e-administracji. W KPO jest 420 mln euro na ten obszar. Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy będzie wdrażany, podobnie jak w tej perspektywie, przez Centrum Projektów Polska Cyfrowa. Wykorzystujemy doświadczenia z dwóch perspektyw, jeśli chodzi o wdrażanie projektów cyfrowych.

Chyba to tyle, jeśli chodzi o cyfryzację. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Witold Czarnecki (PiS):

Dziękuję bardzo, panie dyrektorze.

Czy pani dyrektor chciałaby jeszcze coś uzupełnić?

Dyrektor departamentu MFiPR Małgorzata Szczepańska:

Nie, dziękuję, panie przewodniczący. Myślę, że wszystkie wątki zostały wyczerpane. powiem tylko, że jesteśmy w trakcie konsultacji programów.

Przewodniczący poseł Witold Czarnecki (PiS):

Dziękuję państwu dyrektorom. Zanim przejdziemy do dyskusji, chciałbym powiedzieć kilka zdań. Wielkość środków, które państwo przedstawiliście, które będą w dyspozycji do racjonalnego wykorzystania w latach 2021–2027, może budzić respekt i podziw. Są to olbrzymie środki.

Jako przewodniczący Komisji i człowiek, który pracował kiedyś w komisji nauki, mam wątpliwości co do tego, jak skutecznie te środki będą wykorzystane. Podam przykład, do którego nie raz się odwoływałem. Przy konstrukcji budżetu państwa przyjmujemy kryterium w budżecie zadaniowym – liczba patentów zgłoszonych w Europejskim Urzędzie Patentowym, w Urzędzie Patentowym Stanów Zjednoczonych i Urzędzie Patentowym RP. Teoretycznie na wykonanie tego zadania są do dyspozycji olbrzymie środki, ale skutki są takie, że w ciągu 15–30 lat transformacji odnotowujemy bardzo mały postęp. To świadczy z pewnością o innowacyjnej gospodarce. Przypomnę, że niedawno średnia liczba patentów w Europie wynosiła 113 na 1 mln mieszkańców, a w Polsce jedna dziesiąta tej liczby, w Niemczech 300, a w Szwajcarii 700.

Widać, że tamtym państwom udaje się prowadzić taką politykę, że uruchamiają potencjał tkwiący w społeczeństwie. Przodują Niemcy, Szwajcaria, Korea Południowa, USA. Nam jakoś to nie wychodzi. Mam nadzieję, że tak duże środki przez najbliższe 6 lat pozwolą nam znaleźć się w środku ligi europejskiej. Myślę, że skuteczność wykorzystania tych środków będzie decydowała o tym, w którymi miejscu będziemy za 6 lat.

Tyle uwag natury ogólnej. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Może goście? Prosiłbym tylko, żeby goście przedstawiali się.

Poproszę w takim razie doradcę naszej Komisji, pana dra Radosława Nielka.

Stały doradca Komisji Radosław Nielek:

Dzień dobry państwu. Dzień dobry, pani dyrektor, panie dyrektorze. Mam dwa pytania i jedną uwagę, komentarz. Pierwsze pytanie dotyczy horyzontu czasu, w jakim możemy spodziewać się uruchomienia konkursów powszechnych, w których grupy przedsiębiorców, uczelni, konkretnych podmiotów będą mogły startować, zwłaszcza w kontekście

konkursów w NCBiR i PARP, w których strumień środków dla przedsiębiorców będzie pewnie największy. Kiedy możemy spodziewać się pierwszych naborów do konkursów uruchomionych w tych dwóch instytucjach?

Druga kwestia dotyczy inwestycji w infrastrukturę badawczą. W ramach ogłoszonego Nowego Ładu wskazano, że jednym z celów są duże inwestycje w budowę potencjału, możliwości, zasobów superkomputerów w Polsce, czyli mocy obliczeniowej. To jest fundamentalne, bo dobrze wiemy, że dostępna moc superkomputerów jest pewną miarą poziomu rozwoju gospodarki i nauki w danym kraju. to są jedne z podstawowych narzędzi badawczych dla wielu rodzajów badań, od medycyny, poprzez kwestia związane z nowoczesnymi materiałami, chemią, po kwestie związane z symulacją epidemii, co jest ostatnio bardzo na czasie. W 2016 r. Polska była na 10. miejscu, jeśli chodzi o dostępną moc na świecie, a obecnie jesteśmy na miejscu 22., co wskazuje na to, że potrzebujemy dużych i dość natychmiastowych inwestycji w tym zakresie.

Czy mogą państwo wskazać, że w ramach puli środków jest specjalna część – jeśli tak, to w jakiej wielkości – przeznaczona na rozbudowę mocy obliczeniowych w Polsce?

Trzecia kwestia dotyczy części, w ramach których przewidujemy wsparcie dla przedsiębiorców poprzez finansowanie konsultacji, wsparcia udzielanego przez ekspertów zarówno w aspekcie cyfryzacji przedsiębiorstw, jak i rozbudowy potencjału innowacyjnego, budowy procesu innowacji w przedsiębiorstwie. To jest bardzo ważne, bo niezależnie od tego, jak duże pieniądze przeznaczymy na wsparcie innowacji, to bez umiejętności ich efektywnego wydawania i konsumowania nie możemy się spodziewać dobrych wyników.

Zastanawia się mnie, czy mają państwo już jakiś pomysł albo założenia tego, w jaki sposób będziemy kontrolować jakość tego wsparcia, w jaki sposób zapewnimy to, żeby doradcy czy specjaliści wspierający przedsiębiorców faktycznie reprezentowali odpowiedni poziom merytoryczny. Ocena jakości doradztwa jest zawsze problematyczna, a to jest obszar, w którym potencjalnie możemy spodziewać się aktywności dużej liczby osób, które będą uważały się za specjalistów, będą konsumowały pieniądze unijne, faktycznie niezbyt wiele wnosząc do funkcjonowania przedsiębiorstw i transformacji cyfrowej tychże przedsiębiorstw.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Witold Czarnecki (PiS):

Dziękuję, panie doktorze. Poproszę przedstawicieli ministerstwa o ustosunkowanie się do tych pytań. Proszę bardzo.

Dyrektor departamentu MFiPR Małgorzata Szczepańska:

Dziękuję za te pytania i spostrzeżenia. Jeśli chodzi o Program Nowoczesna Gospodarka, jest on skierowany głównie do małych i średnich firm. Planujemy na teraz, bo wiele zależy od negocjacji z Komisją Europejską i postępu prac nad rozporządzeniami, które mają być przyjęte na przełomie maja i czerwca, pierwszy kwartał 2022 r. to moment, w którym planujemy uruchomić pierwsze konkursy realizowane przez NCBiR oraz PARP. Konkursy będą zapewne dotyczyły pierwszego priorytetu, czyli wsparcia dla przedsiębiorstw, wsparcia modułowego, w ramach którego firmy będą mogły ubiegać się o finansowanie przedsięwzięć innowacyjnych, ukierunkowanych na działalność badawczo-rozwojową czy też na tworzenie infrastruktury badawczo-rozwojowej, powiązanych z procesem cyfryzacji firmy bądź z procesami zazielenienia przedsiębiorstw.

Będziemy także wspierali wdrożenia innowacji. Do tej pory było tak, że firmy mogły się ubiegać o wsparcie na projekty dotyczące tylko i wyłącznie prac badawczo-rozwojowych i w innych konkursach, w innych instytucjach mogły ubiegać się o wsparcie na finansowanie wdrożenia innowacji. Obecnie w programie połączyliśmy te obszary. Dajemy możliwość sfinansowania kompleksowego projektu, przedsięwzięcia związanego zarówno z pracami badawczo-rozwojowymi, jak również z wdrożeniem ich wyników.

Pierwsza oś to ponad 50% wartości programu przewidzianego na 7,9 mld euro. Zapotrzebowanie w ramach pierwszej osi oszacowaliśmy na ponad 4,3 mld euro. Te środki planujemy uruchomić w pierwszym kwartale 2022 r.

Jeśli chodzi o infrastrukturę badawczo-rozwojową związaną z superkomputerami i mocami obliczeniowymi, przewidujemy finansowanie takiej infrastruktury w samym programie, w drugim priorytecie. Nie wiem, o jakich kwotach mówimy. Jesteśmy w trakcie konsultacji tego programu i podział na poszczególne działania, instrumenty jest płynny, więc nie mogę w tej chwili przedstawić konkretnych danych finansowych. Jeśli infrastruktura obliczeniowa zostanie ujęta na mapie polskiej infrastruktury badawczej tworzonej przez MEiN, tego typu projekty będą mogły być finansowane z Programu Nowoczesna Gospodarka.

Odnosząc się do trzeciego aspektu, dotyczącego zapewnienia jakości doradztwa w obszarze cyfryzacji czy związanego z budowaniem potencjału innowacyjnego, w obszarach związanych z ekoprojektowaniem bądź gospodarką obiegu zamkniętego, zdajemy sobie sprawę z tych ryzyk. Jeśli chodzi o wsparcie w obszarze cyfryzacji, po pierwsze, finansowanie usług doradczych, finansowanie potencjału takich ośrodków będzie powiązane z akredytacją tych ośrodków. W Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii trwają prace nad nowym systemem akredytacji, wypracowaniem nowych kryteriów dla ośrodków innowacji.

Akredytacja ma mieć charakter nie tyle podmiotowy, ile być powiązana z jakością usług świadczonych przez te ośrodki innowacji. Ma być również dwupoziomowa. Na pierwszym poziomie mają być akredytowane pojedyncze ośrodki innowacji, które wykazują odpowiedni potencjał, do świadczenia takich usług, ale już na drugim poziomie akredytacja ma dotyczyć konsorcjów różnych podmiotów, parków technologicznych, uczelni, które będą skupione w kluczowych specjalizacjach związanych z głównymi celami, czyli z obszarem cyfryzacji, gospodarki obiegu zamkniętego, sztucznej inteligencji, które są istotne z punktu widzenia gospodarki.

Jeśli chodzi o doradztwo w obszarze cyfryzacji, planujemy w ramach programu finansowanie takich inicjatyw, które powstają w Polsce. Będą one w połowie finansowane z Programu Nowoczesna Gospodarka, a w połowie z Programu Digital Europe. Podmioty będą wyłaniane w konkursie dwupoziomowym, czyli najpierw na poziomie krajowym, a potem w konkursie, który jest organizowany przez Komisję Europejską. To stanowi gwarancję jakości świadczonych usług w obszarze cyfryzacji. Z mojej strony to tyle. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Witold Czarnecki (PiS):

Dziękuję bardzo, pani dyrektor. O głos prosił pan poseł Krzysztof Gawkowski, proszę bardzo.

Poseł Krzysztof Gawkowski (Lewica):

Dzień dobry, panie przewodniczący. Witam panią dyrektor. Witam szanownych państwa. Z dużą uwagą przysłuchiwałem się wystąpieniu pani dyrektor. Chciałbym dowiedzieć się czegoś więcej o innowacyjnych hubach, jak miałyby wyglądać, jak miałyby pracować, kto miałby być uczestnikiem całego procesu i jak w ten proces można by włączyć ośrodki badawcze.

Przewodniczący poseł Witold Czarnecki (PiS):

Dziękuję panu posłowi. Poproszę panią dyrektor o odpowiedź.

Dyrektor departamentu MFiPR Małgorzata Szczepańska:

Najlepiej posłużyć się przykładem. Dobrym przykładem hubu na poziomie europejskim jest Krakowski Park Technologiczny. To inicjatywa, która powstała przy współpracy parku technologicznego, czyli ośrodka innowacji, uczelni i firm prywatnych. W ramach tej inicjatywy udziela się doradztwa, głównie w obszarze cyfryzacji, w jaki sposób można skorzystać z nowych rozwiązań związanych z cyfryzacją firm. Powinna być dostępna także możliwość przetestowania niektórych technologii, żeby firmy mogły sprawdzić, jak one działają. Ciekawą inicjatywą, jeszcze przez nas niewypróbowaną, są tzw. learning factories, czyli miejsca, w których firmy będą mogły sprawdzić funkcjonowanie nowych technologii, robotów, rozwiązań cyfrowych.

W ramach cyfrowych hubów będziemy zachęcali do tego, żeby były miejscami, w których kultywowana jest współpraca sektora publicznego z sektorem prywatnym i głównych ośrodków naukowych, które specjalizują się w obszarze cyfryzacji.

Przewodniczący poseł Witold Czarnecki (PiS):

Dziękuję bardzo, pani dyrektor.

Czy ktoś z naszych gości chciałby zabrać głos? Nie słyszę, w takim razie zamykam dyskusję.

Na tym wyczerpaliśmy dzisiejszy porządek dzienny. Zamykam posiedzenie.